

31 ULUSAL

YÖNETİM VE
ORGANİZASYON
KONGRESİ

BİLDİRİLER
KİTABI

21 - 23 Eylül 2023

yonorg2023.nisantasi.edu.tr

İSTANBUL
NİŞANTAŞI
UNIVERSITY
NEW

100. Yılda
100 Etkinlik

31. ULUSAL YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ
BİLDİRİLER KİTABI
21-23 EYLÜL 2023
İSTANBUL

© Her hakkı saklıdır. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı, yazarlarının izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz. Bu kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarına aittir.

Düzenleyen

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Eser Adı

31. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı

Editör

Prof. Dr. Uğur YOZGAT

Yardımcı Editör

Dr. Öğr. Üyesi Server Sevil AKYÜREK

ISBN

978-625-00-8283-6

Elektronik Yayın Formatı

PDF

İnternet Adresi

<https://yonorg2023.nisantasi.edu.tr/>

KONGRE DESTEKÇİLERİ

kozmos

ÖNSÖZ

Değerli katılımcılar, Cumhuriyetimizin 100. Yılında “dijital teknolojiden yararlanan, nesnelere interneti ve yapay zekâyla donatılmış bir dünyanın ihtiyaçlarına cevap verebilecek, geleceğin mesleklerinde önemli roller üstlenecek bir nesil yetiştirme” vizyonu doğrultusunda “pozitif bilimi esas alarak bilgi üreten, analitik ve eleştirel düşünebilen, proje temelli eğitim modeliyle teknolojik devrimin sosyal yaşama ve iş hayatına getireceği yenilikleri, fırsatları değerlendirecek; dijitalleşen, otomasyon sistemleri ve robotik teknolojilerle bütünleşen bir dünyanın gerektirdiği becerilere sahip; geleceğin mesleklerine uyum sağlayacak; yaşam boyu öğrenmeyi amaç edinen bir nesil yetiştirmek” misyonu ile Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK’ün çizdiği evrensel bilim yolunda asla taviz vermeden hareket eden Türkiye Yüksek Öğretiminin yükselen yıldızı üniversitemizin “Neo-Tech” kampüsünde, 31. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi’ne ev sahipliği yapmış olmaktan büyük memnuniyet duyduk.

70 bildirinin sunulduğu kongrede, farklı birçok üniversite ve kurumdan 200’e yakın araştırmacının kongremize ilgi göstermiş olması da bizim için önemli bir motivasyon kaynağı olmuştur.. Bu kongrenin katılımcıları arasında gerek dinleyici gerekse de bildirili olarak katılan çok sayıda genç akademisyen ve akademisyen adayının bulunması alana ilginin önümüzdeki yıllarda da süreceği yönündeki ortak kanaatimizi güçlendirmiştir.

Kongremize gönderilen 130 bildiri hakem değerlendirilme sürecine girmiştir. Bunların 79 tanesi örgütsel davranış, 23 tanesi stratejik yönetim, 11’i insan kaynakları yönetimi, 11’i örgüt kuramı ve 6 tanesi de işletme tarihi alanlarına gelmiştir. Bildiriler en az 2 en fazla 5 hakem tarafından elektronik bildiri değerlendirme sistemi üzerinden incelenmiştir. Değerlendirmeler neticesinde örgütsel davranış alanından 46, stratejik yönetim alanından 14, insan kaynakları yönetimi alanından 5, örgüt kuramı alanından 7 ve işletme tarihi alanından 3 olmak üzere toplam 75 bildiri sunulmak üzere kabul edilmiştir. Bildirilerin kabul oranı % 57,7 olarak gerçekleşmiştir. 5 bildirinin geri çekilmesi neticesinde 21-23 Eylül 2023 tarihleri arasında gerçekleşen kongremizde, 20 oturumda 70 bildiri sunulmuştur.

Yönetim ve Organizasyon alanında çalışan akademisyenleri bir araya getirmek, alandaki yeni gelişmeleri ve tartışmaları araştırmacılarla paylaşmak amacıyla düzenlenen kongrenin önemli kazanımlar ve katkılar sağladığını düşünmekteyiz. Bu vesile ile ilk başta Nişantaşı Eğitim Vakfı kurucusu Dr. Levent UYSAL olmak üzere Rektör Vekilimiz Prof. Dr. İlhami ÇOLAK’a, Genel Sekreterimiz Ahmet SÜNGERİÇLİOĞLU’na, kongrenin düzenlenmesinde emeği geçen tüm takım arkadaşlarıma, desteklerini esirgemeyen kongre danışma kurulu üyelerine, bildiri değerlendirme sürecini yöneten alan koordinatörlerimize, sunmuş oldukları bildirimlerle ve dinleyici olarak katılan tüm konuklarımıza, bildiri değerlendirme sürecinde özveri ile görev alan hakemlerimize, oturum başkanı olarak katkı sağlayan tüm hocalarımıza, verdikleri metodoloji seminerleri ile gençlere yeni ufuklar açan Prof. Dr. Okan YELOĞLU ve Doç. Dr. Murat YAŞLIOĞLU’na ve açılış oturumunda bilgi, birikim ve tecrübelerini bizlere aktaran değerli akademisyenler Doç. Dr. Deniz TUNÇALP, Doç. DR. Gülşen ERYİĞİT ve Doç. Dr. Nazım Kemal ÜRE’ye şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca kongremize sponsor olarak destek veren CAPSİM, Seyidoğlu, Tesyon ve Kosmos’a çok teşekkür ediyorum. Son söz olarak, Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi’nin daha uzun yıllar başarıyla gerçekleştirileceği ümidiyle hepimizi saygılarımla selamlıyorum. Sonraki kongrelerde görüşmek üzere...

Prof. Dr. Uğur YOZGAT

Kongre Dönem Başkanı

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. A. Asuman AKDOĞAN	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet BARCA	Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. İnci ERDEM ARTAN	Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir VAROĞLU	Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma KÜSKÜ AKDOĞAN	İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Tülay İlhan NAS	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mahmut PAKSOY	İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Ömür N. TİMURCANDAY ÖZMEN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Nazlı WASTİ PAMUKSUZ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. UĞur YOZGAT	İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

ALAN KOORDİNATÖRLERİ

Örgütsel Davranış

Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL

Fırat Üniversitesi

Prof. Dr. Pınar SÜRAL ÖZER

Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Mahmut PAKSOY

İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Senay YÜRÜR

Yalova Üniversitesi

Örgüt Kuramı

Doç. Dr. Umut KOÇ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Prof. Dr. Cenk SÖZEN

Başkent Üniversitesi

Prof. Dr. Nazlı WASTİ PAMUKSUZ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Stratejik Yönetim

Prof. Dr. Mehmet BARCA
Üniversitesi

Ankara Sosyal Bilimler

Prof. Dr. Kader ŞAHİN

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. İrge ŞENER

Çankaya Üniversitesi

İnsan Kaynakları Yönetimi

Prof. Dr. Berrin FİLİZÖZ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof. Dr. Kurtuluş KAYMAZ

Bursa Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma KÜSKÜ AKDOĞAN

İstanbul Teknik Üniversitesi

İşletme Tarihi

Doç. Dr. Esra DİL

Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet ERÇEK

İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Ömür N. TİMURCANDAY ÖZMEN

Dokuz Eylül Üniversitesi

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Uğur YOZGAT (Kongre Dönem Başkanı)

Prof. Dr. Kürşat YALÇINER (Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı)

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet ÇİÇEK (Kongre Düzenleme Kurulu Başkan Yardımcısı)

Prof. Dr. Selma KARATEPE

Prof. Dr. Cem GÜÇEL

Doç. Dr. Didem RODOPLU ŞAHİN

Doç. Dr. Gözde Mert

Dr. Öğretim Üyesi Yeşim KAYA

Dr. Öğretim Üyesi Meriç Esat BEBİTOĞLU

Dr. Öğretim Üyesi Melis SOYER

Dr. Öğretim Üyesi Duygu ULUDAĞ

Dr. Öğretim Gör. Sefa Ceyhan

Dr. Öğretim Üyesi Server Sevil AKYÜREK

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Anıl SAYINER

Dr. Öğretim Hilal ÖZTÜRK

Öğretim Görevlisi Duygu TOPAL YILDIRIM

Öğretim Görevlisi Murat BAŞBUĞ

Öğretim Görevlisi Canan ŞEKER

Öğretim Görevlisi Gökhan Demiray

Öğretim Görevlisi Mehmet Ersin DEMİR

Araştırma Görevlisi Yusuf Can TUNABOYLU

Araştırma Görevlisi Melek KILIÇGEDİK

Araştırma Görevlisi Hatice Şeyma ŞAHİN

Araştırma Görevlisi Zemzem Selin ORUÇ

Araştırma Görevlisi Çağla Özgen

Araştırma Görevlisi Sırma Şeker

Araştırma Görevlisi Merve Mert

YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRELERİ TARİHÇESİ

1. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 20-22 Mayıs 1993
Düzenleyen Kurum: İstanbul Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Tamer KOÇEL, Prof. Dr. Behlül ÜSDİKEN
Yer: Silivri Pamukbank Eğitim Tesisleri
Sunulan Bildiri Sayısı: 37 (Yayımlanmadı)

2. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 16-18 Mayıs 1994
Düzenleyen Kurum: Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Ceyhan ALDEMİR
Yer: Kuşadası-Pine Bay Holding Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 38 (Yayımlandı)

3. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 29-31 Mayıs 1995
Düzenleyen Kurum: İTÜ İşletme Fakültesi İşletme Mühendisliği Bölümü
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Selime SEZGİN
Yer: İstanbul İTÜ Sosyal Tesisleri
Sunulan Bildiri Sayısı: 84 (Yayımlanmadı)

4. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 29-31 Mayıs 1996
Düzenleyen Kurum: ODTÜ İİBF İşletme Bölümü
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Muhan SOYSAL
Yer: Ankara ODTÜ İİBF
Sunulan Bildiri Sayısı: 19 (Yayımlanmadı)

5. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 29-31 Mayıs 1997
Düzenleyen Kurum: Başkent Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Selami SARGUT
Yer: Kızılcıhamam-Patalya Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 41 (Yayımlanmadı)

6. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 21-23 Mayıs 1998
Düzenleyen Kurum: Anadolu Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Şan ÖZ-ALP
Yer: Eskişehir Yunus Emre Kampüsü
Sunulan Bildiri Sayısı: 31 (Yayımlandı)

7. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 27-29 Mayıs 1999
Düzenleyen Kurum: İstanbul Bilgi Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Beyza FURMAN
Yer: İstanbul Bilgi Üniversitesi Kampüsü
Sunulan Bildiri Sayısı: 45 (Yayımlanmadı)

8. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 25-27 Mayıs 2000
Düzenleyen Kurum: Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Mümin ERTÜRK
Yer: Kapadokya Dedeman Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 62 (Yayımlandı)

9. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 24-26 Mayıs 2001
Düzenleyen Kurum: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Hayri ÜLGEN
Yer: Silivri Klassis Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 72 (Yayımlandı)

10. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 23-25 Mayıs 2002
Düzenleyen Kurum: Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Fulya SARVAN
Yer: Antalya Dedeman Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 79 (Yayımlandı)

11. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 22-24 Mayıs 2003
Düzenleyen Kurum: Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Şan ÖZ-ALP
Yer: Afyon İkbal Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 88 (Yayımlandı)

12. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 27-29 Mayıs 2004
Düzenleyen Kurum: Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Zeyyat SABUNCUOĞLU
Yer: Bursa Kervansaray Termal Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 96 (Yayımlandı)

13. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 12-15 Mayıs 2005
Düzenleyen Kurum: Marmara Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Uğur Yozgat
Yer: İstanbul Dedeman Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 85 (Yayımlandı)

14. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 25-27 Mayıs 2006
Düzenleyen Kurum: Atatürk Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Dursun BİNGÖL
Yer: Erzurum Palan Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 103 (Yayımlandı)

15. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 25-27 Mayıs 2007
Düzenleyen Kurum: Sakarya Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Gültekin YILDIZ
Yer: Kartepe Green Park Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 122 (Yayımlandı)

16. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 16-18 Mayıs 2008
Düzenleyen Kurum: İstanbul Kültür Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Tamer KOÇEL
Yer: Antalya Kervansaray Lara Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 141 (Yayımlandı)

17. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 21-23 Mayıs 2009
Düzenleyen Kurum: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Ömer TORLAK
Yer: Eskişehir Anemon Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 130 (Yayımlandı)

18. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 20-22 Mayıs 2010
Düzenleyen Kurum: Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Hüseyin ÖZGEN
Yer: Adana HiltonSa Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 114 (Yayımlandı)

19. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 26-28 Mayıs 2011
Düzenleyen Kurum: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Ali AKDEMİR
Yer: Troya Kültür Merkezi
Sunulan Bildiri Sayısı: 135 (Yayımlandı)

20. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 24-26 Mayıs 2012
Düzenleyen Kurum: Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Ceyhan ALDEMİR
Yer: Çeşme Altinyunus Resort & Thermal Hotel
Sunulan Bildiri Sayısı: 132 (Yayımlandı)

21. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 30 Mayıs-1 Haziran 2013
Düzenleyen Kurum: Dumlupınar Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN
Yer: Dumlupınar Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme Bölümü
Sunulan Bildiri Sayısı: 136 (Yayımlandı)

22. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 22-24 Mayıs 2014
Düzenleyen Kurum: Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F.
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Ahmet OĞUT
Yer: Konya Dedeman Otel
Sunulan Bildiri Sayısı: 141 (Yayımlandı)

23. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 14-16 Mayıs 2015
Düzenleyen Kurum: Muğla Sıtkı Koçman Üni. İİBF İşletme Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Tuncer ASUNAKUTLU
Yer: Amara Island Bodrum Elite
Sunulan Bildiri Sayısı: 155 (Yayımlandı)

24. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 29-31 Mayıs 2016
Düzenleyen Kurum: Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. S. Arzu WASTI
Yer: Sabancı Üniversitesi
Sunulan Bildiri Sayısı: 119 (Yayımlandı)

25. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 25-27 Mayıs 2017
Düzenleyen Kurum: Başkent Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Abdulkadir VAROĞLU
Yer: Bilkent Otel, Ankara
Sunulan Bildiri Sayısı: 150 (Yayımlandı)

26. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 10-12 Mayıs 2018
Düzenleyen Kurum: Karadeniz Teknik Üniversitesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Tülay İlhan NAS
Yer: Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüsü
Sunulan Bildiri Sayısı: 123 (Yayımlandı)

27. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 17-20 Nisan 2019
Düzenleyen Kurum: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Işıl Mendeş PEKDEMİR
Yer: Venezia Otel, Kundu, Antalya
Sunulacak Bildiri Sayısı: 99 (Yayımlandı)

28. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 3-5 Eylül 2020
Düzenleyen Kurum: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi SBF İşletme Bölümü
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Mehmet BARCA
Yer: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Sunulan Bildiri Sayısı: 92 (e-Yayımlandı)

29. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 2-4 Eylül 2021
Düzenleyen Kurum: Kafkas Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Hüsnü KAPU
Yer: Kafkas Üniversitesi
Sunulan Bildiri Sayısı: 77 (Yayımlandı)

30. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 26-28 Mayıs 2022
Düzenleyen Kurum: Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı
Dönem Başkanı: Prof. Dr. İlker Hüseyin ÇARIKÇI
Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi
Sunulan Bildiri Sayısı: 87 (e-Yayımlandı)

31. YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRESİ

Tarih: 21-23 Eylül 2023
Düzenleyen Kurum: İstanbul Nişantaşı Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Dönem Başkanı: Prof. Dr. Uğur YOZGAT
Yer: İstanbul Nişantaşı Üniversitesi
Sunulan Bildiri Sayısı: 70 (e-Yayımlandı)

İÇİNDEKİLER

KONGRE DESTEKÇİLERİ	iii
ÖNSÖZ	ii
DANIŞMA KURULU	iii
ALAN KOORDİNATÖRLERİ.....	iv
DÜZENLEME KURULU.....	v
YÖNETİM VE ORGANİZASYON KONGRELERİ TARİHÇESİ	vi
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE GÖREV PERFORMANSI İLİŞKİSİNDE İŞ YÖNETİMİ YETKİNLİKLERİNİN ARACILIK ETKİSİ.....	1
BİR COVID-19 FENOMENİ: TEKNOSTRES	10
AİLE ŞİRKETLERİNDE AİLE YAPISININ ŞİRKETİN İNSAN KAYNAKLARI UYGULAMALARINA ETKİLERİ	22
İSTANBUL’UN TARİHİ YARIMADA BÖLGESİNDEKİ GİRİŞİMSEL FAALİYETLERİN ZAMANSAL VE MEKÂNSAL DEĞİŞİMİ: BİR BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ.....	31
OSMANLI DEVLETİ’NDEN TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NE İŞ ALANINDAKİ DÖNÜŞÜMÜ DERSAADET TİCARET ODASI GAZETESİNİN İÇERİK VE SÖYLEMİ ÜZERİNDEN OKUMAK (1885-1929)	42
ÇALIŞMA TÜRÜNÜ İÇSELLEŞTİRME, ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞME VE YAPISAL KİMLİK İŞİ	49
MESKUN KURUMSALLIK VE SOSYAL ETKİLEŞİM: TÜRK SAĞLIK ALANINDA MİKRO DÜZEYDE BİR ARAŞTIRMA	60
KİMLİK ÇALIŞMASI ARAŞTIRMALARININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	70
KURUCU-YÖNETİCİ MANTIĞINDAN PROFESYONEL YÖNETİCİ MANTIĞINA: BİR TİPOLOJİ ÖNERİSİ	82
BİR MELEZ ÖZBİÇİMLENME VAKASI OLARAK İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ’NDE MÜLTECİ AKADEMİSYENLERİN İSTİHDAMI	91
HAYALET UÇUŞLARIN ARDINDAKİ TARİHSEL HAKLAR: AKTÖRLERİN DEĞİŞİKLİK İNŞASI	103
ARAYÜZ ÖRGÜTSEL ALANLARIN DOĞUŞU: TÜRK ASKERİ SAĞLIK ALANI ÖRNEĞİ	111
“KURUMSAL İŞ” ÇALIŞMALARI: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ (2007 – 2022)	120
KURUMSAL MANTIKLARI YANSITAN SEMBOLLERİN GÖSTERGE BİLİM TEKNİĞİ İLE İNCELENMESİ: MOTOSİKLET KULÜPLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA.....	139
İŞ YERİNDE SOSYAL CESARET DAVRANIŞININ YALNIZLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	149
GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNE BİR FİLM ANALİZİ: ENRICO PIAGGIO-VESPA	158
İŞ SORUMLULUĞUNUN İŞ YORGUNLUĞU VE İŞ-AİLE ÇATIŞMASI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	168
OKUL LİDERLERİNİN KARAR VERME SÜREÇLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: ETİK DEĞERLER VE MEŞRU OLMAYAN GÖREVLER	176
İŞ HAYATINDA YENİ KAVRAMLAR: BULANIKLAŞAN ÇALIŞMA SAATLERİ VE ULAŞILAMAMA HAKKI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	184

ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK DÜZEYLERİNİN (PANDEMİ SÜRECİ ÖZELİNDE) SEKTÖREL BAZDA KARŞILAŞTIRMALI DEĞERLENDİRİLMESİ: AĞIR SANAYİ ÇALIŞANLARI İLE SAĞLIK ÇALIŞANLARI ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA.....	193
GELECEĞİN ÖNEMLİ YETKİNLİKLERİNDEN BİLİŞSEL ESNEKLİK VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ ÇALIŞAN PERFORMANSINA NASIL ETKİ EDİYOR?	204
KABİN EKİPLERİNİN TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN EKİP KAYNAK YÖNETİMİ BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	213
LİDERLER ÇALIŞANLARINI DUYGUSAL TALEBİN ZARARLI ETKİLERİNDEN NASIL KORUR? LİDERİN DUYGUSAL ZEKASI VE MİZAHININ ROLÜ	221
KAPSAYICILIK KÜLTÜRÜ PERSPEKTİFİNDEN BEYAZ YAKALI ÇALIŞANLARIN ÖRGÜT TEMELLİ ÖZ-SAYGI ALGILARI: NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....	230
YEŞİL ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ LİTERATÜRÜNÜN GELİŞİM SÜRECİ: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ.....	240
İŞ TUTKUSUNUN YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: DUYGUSAL TÜKENMENİN ARACI ROLÜ	253
KURUMA ATFEDİLEN NİTELİKLER (KAN) ÖLÇÜM ARACI GELİŞTİRİLMESİ VE KURUMSAL İTİBARA ETKİSİ.....	258
POLİKRONİSİTEDEN ÇALIŞAN YARATICILIĞINA İŞE ADANMIŞLIĞIN ARACILIĞIYLA YOLCULUK	270
SOSYAL GİRİŞİMCİLERİN DEĞERLERİNİ ANLAMAK: DEĞERLERİN SOSYAL GİRİŞİMCİLİKTEKİ ROLÜNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA.....	279
ÖRGÜTSEL UTANÇ DAVRANIŞINI ANLAMAK: ALLAH UTANDIRMASIN!	288
SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA İŞ MOTİVASYONUNUN İŞ PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÇALIŞMAYA TUTKUNLUĞUN ve İŞYERİNDE CAN SIKINTISININ ARACILIK ROLÜ.....	296
MUTLULUK VE İŞE İLİŞKİN DUYUŞSAL İYİLİK ALGISININ İŞTEN AYRILMA NEDENİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	305
HAVACILIK SEKTÖRÜNDE DUYGUSAL EMEK KAVRAMI: KABİN MEMURLARI ÜZERİNE METAFORİK BİR ARAŞTIRMA	316
ETİK LİDERLİĞİN ÇALIŞAN SESLİLİĞİNE ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL İLETİŞİM İKLİMİNİN ARACILIK ROLÜ	324
PARADOKSAL LİDERLİĞİN YENİLİK PERFORMANSINA ETKİSİNDE STRATEJİK ÇEVİKLİĞİN ARACI ROLÜ: İĞDIR OSB'DE BİR KARMA YÖNTEM ARAŞTIRMASI	335
ÖRGÜTE DUYULAN GÜVEN VE ÖRGÜTSEL SESSİZLİK ARASINDAKİ İLİŞKİDE PSİKOLOJİK RAHATLIĞIN ROLÜ.....	346
İŞ ZANAATKÂRLIĞI ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK ANALİZ.....	354
KARİYER BAŞARISINA GİDEN YOL: İŞ ÖZERKLİĞİ VE ALGILANAN İSTİHDAM EDİLEBİLİRLİK	370
BÜYÜK DİLEMA! ÇALIŞAN MOTİVASYONU EVDE Mİ YOKSA İŞYERİNDE Mİ DAHA YÜKSEKTİR? EVDEN VE İŞYERİNDE ÇALIŞMANIN ÇALIŞAN MOTİVASYONUNA ETKİSİNİN ELEKTROENSEFALOGRAFİ YÖNTEMİ İLE ÖLÇÜMÜ	379
İŞLETMECİLİK ALANINDA KADINLAR ÜZERİNE YAPILMIŞ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	389

ÇEVRECİ DAVRANIŞTA ZEKÂNIN YERİ: EVRENSEL DEĞERLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	400
LİDER KADINLARIN DENEYİMLERİNİ İŞ DÜNYASI DERGİSİNDEN OKUMAK: CAPITAL DERGİSİ KADIN ARAŞTIRMALARI ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA	409
SANAL ORGANİZASYONLARDA ÖRGÜT KÜLTÜRÜ VE SOSYAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: B2C ŞİRKETLERİ ÜZERİNE NİCEL BİR ARAŞTIRMA.....	416
KADINA ÖZGÜ BİR MESLEĞE ERKEĞİN GİRİŞİ: HEMŞİRELİK MESLEKİ KİMLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	428
DİJİTALLEŞMENİN ÇEVRESEL BELİRSİZLİK ORTAMINDA ÇEVİKLİĞE ETKİSİ	438
GİRİŞİMCİ LİDERLİK LİTERATÜRÜNÜN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ.....	445
ÇALIŞAN SADAKATİNİN ÖRGÜT YARARINA ETİK DIŞI DAVRANIŞLAR VE BİLGİ İFŞASINA ETKİSİNDE AHLAKİ ÇÖZÜLMENİN ARACI VE DÜZENLEYİCİ ROLÜ	455
İŞYERİ NEZAKETSİZLİĞİ VE KAYGI İLİŞKİSİ: KENDİNİ AYARLAMANIN DÜZENLEYİCİ ETKİSİ.....	467
AŞIRI BAĞLANARAK MI TÜKENİYORUZ?: GENİŞLETİLMİŞ BİR ÇABA-ÖDÜL DENGESİZLİĞİ MODELİ TESTİ.....	476
KRONİK HASTALIKLARIN İŞ YAŞAMINDAKİ TUTUM VE DAVRANIŞLARA YANSIMALARI.....	490
HİZMETKAR LİDERLİK İLE TAKİPÇİ DUYGUSAL BAĞLILIĞI: TAKİPÇİ İŞ TATMİNİNİN ARACILIK ROLÜ	501
ÖRGÜTSEL ÖZDEŞLEŞME VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ İLİŞKİSİNDE YAŞIN DÜZENLEYİCİ ROLÜ: İMALAT SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA	509
SOSYAL AĞLARIN BİREYSEL PERFORMANSA ETKİSİNİ ANLAMAK: MAVİ YAKA ÇALIŞANLAR ÜZERİNDE BİR ÇALIŞMA.....	517
BEN DEĞİL BİZ ALGISI YENİLİKÇİ DAVRANIŞI ETKİLER Mİ? KARİYER TATMİNİNİN ARACILIK ROLÜ	529
ELEŞTİREL YÖNETİM ÇALIŞMALARINI PERSPEKTİFİNDEN QUEER LİDERLİK PERFORMANSI ÜZERİNE NİTELİKSEL BİR İNCELEME	542
COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE ÖRGÜTSEL KAYIRMACILIK (KRONİZM) VE BİLİŞSEL YORGUNLUK İLİŞKİSİNDE İŞ GÜVENCESİZLİĞİNİN ARACI ROLÜ	550
KÜRESEL İLKELER (GLOBAL COMPACT) BAĞLAMINDA ETİK YÖNETİMİ: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK 25İŞLETMELERİNDE İÇERİK ANALİZİ.....	564
ÜRETİM VE HİZMET SEKTÖRLERİNDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM STRATEJİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	573
TEKSTİL KOBİ'LERİ BAĞLAMINDA YEŞİL İŞLETME STRATEJİSİ MOTİVASYONLARININ AHP YÖNTEMİYLE ÖNCELİKLENDİRİLMESİ	582
YENİ MEDYANIN OLANAK SAĞLAMASIYLA ÖRGÜT YÖNETİMİNE KATILIMIN DÖNÜŞÜMÜNÜ VERİ MADENCİLİĞİ ÜZERİNDEN İNCELEMELER: İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	593
STRATEJİK ÇEVİKLİĞİN VE ÇEVRESEL DİNAMİZMİN, ÖRGÜTSEL ÇİFT YÖNLÜLÜK VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM İLE REKABET AVANTAJI İLİŞKİSİNDEKİ ETKİLERİNİN KOBİ'LERDE ARAŞTIRILMASI	614

START-UPLARIN YOLCULUĞU: MEŞRUIYET KAZANMA ARAYIŞI ÜZERİNE BİR VAKA ANALİZİ	624
KONJONKTÜR DALGALANMALARI VE MAKRO İHTİYATİ TEDBİRLERİN BANKA ORTA DÜZEY YÖNETİCİLERİNİN STRATEJİK ROLLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	633
TÜRK VE ALMAN TEKSTİL & KONFEKSİYON SANAYİLERİNİN ULUSLARARASI REKABETÇİ GÜÇLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	644
GELİŞMİŞ ÜLKELERDEN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERE POLİTİKA TRANSFERİ NE KADAR ETKİLİDİR? TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE STRATEJİK PLANLAMA ÖRNEĞİ.....	652
STRATEJİK YÖNETİM ALANINDA 1990'LARDAN GÜNÜMÜZE YAPILAN ÇALIŞMALARIN “LONG RANGE PLANNİNG” DERGİSİ ÖZELİNDE BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	666
TÜRKİYE BAĞLAMINDA CENAZE HİZMETLERİ “İŞ” MODELİ.....	680
TAKIM ALGISININ DEĞİŞİM EĞİLİMLERİNE ETKİSİNDE DÖNÜŞTÜRÜCÜ LİDERLİK DAVRANIŞLARININ DÜZENLEYİCİ ETKİSİ	690
ÖRGÜTSEL PERFORMANSI ARTIRAN BİR DEĞİŞKEN OLARAK DİJİTAL OLGUNLUK VE ÖNCÜLLERİ: TEKSTİL İŞLETMESİ ÖRNEĞİ	699
OPERASYONEL MÜKEMMELLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: ABD, AVRUPA VE TÜRKİYE'DEKİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE BAĞLI HAZIR GIYIM ÜRETİCİLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ	712

KURUMSAL MANTIKLARI YANSITAN SEMBOLLERİN GÖSTERGE BİLİM TEKNİĞİ İLE İNCELENMESİ: MOTOSİKLET KULÜPLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Dr. Öğr. Üyesi Hazal DUMAN ALPTEKİN
KTO Karatay Üniversitesi
hazal.duman.alptekin@karatay.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de faaliyet gösteren motosiklet kulüplerinin kullandığı kulüp logolarının kurumsal mantık perspektifi dikkate alınarak, göstergebilim tekniği ile incelenmesidir. Araştırma kapsamında kulüplerin kendi kimliklerini temsil etmelerine, görünürlük kazanmalarına yardımcı olan kulüp logoları (11 logo) Barthes’in göstergebilim varsayımları ve ilgili kulüplerin ikincil veri niteliğindeki mülakat dokümanları eşliğinde çözümlenmesi gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen çözümleme neticesinde kulüp logolarında yer alan kuru kafa, melek kanatları, alev figürü, chopper motor modeli ve çeşitli motor aksamları (gidon, piston, kask, zincir) ortaklaşa paylaşılan semboller olarak belirlenmiştir. İlgili sembollerin alanda hakim mantıkları neticesinde değerlendirilme sürecinde ise aile, kardeşlik, topluluk, sürüş ve yönetimi mantığı destekleyen figürler olduğu ve kulüplerin ideolojilerini meşrulaştıran birer destekleyici olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal mantık yaklaşımı, göstergebilimsel çözümleme, motosiklet kulüpleri, semboller, göstergeler.

GİRİŞ

Gerçekliğin toplumsal olarak kanıksanması ve kurumların devamlılık göstermesinde farklı bir çok pratiğin öne çıktığı ve bunlardan birinin de semboller olduğu görülmektedir (Friedland ve Alford, 1991; Suchman, 1995; DiMaggio, 1997; Lawrence ve Suddaby, 2006; Friedland, 2012; Jones vd., 2013; Ocasio vd., 2017; Deephouse vd., 2017; Adler vd., 2022). Kültürün ayrılmaz bir parçası olan semboller günlük hayat pratikleri içerisinde fikirlerin, inançların ve paylaşılan değerlerin görsel sunumuna imkân sağlarken, aynı zamanda kurumsal değer ve pratiklerin yaygınlaştırılarak, yerleşiklik kazanmasını desteklemektedir. Spesifik olarak kurumsal mantık yaklaşımının semboller ve etkilerine yönelik varsayımları ilk dönem çalışmalarından bu yana vurgulanmaktadır. Friedland ve Alford (1991), çağdaş batı toplumlarında örgütlenme biçimlerinin şekillenmesi ve kurumsal düzenin sağlanmasında baskın mantıkların var olduğunu vurgularken, ilgili mantıkların aktörler ve kuruluşlar tarafından şekillenmesinde maddi unsur ve sembollerin etkili birer unsur olduğunu belirtmiştir. Thornton vd. (2012), kurumsal pratiklerin işleyiş sürecinde sembollerin mikro düzeyde etkisini vurgularken, sembollerin bireysel biliş ve kurumsal düzen arasında bir köprü görevi üstlendiğini vurgulamıştır. Sembollerin kurumsal değişim sürecindeki etkisine vurgu yapan Haveman ve Gualtieri (2017) ise, kurumsal mantıkların alanda yerleşiklik kazanamadığı ya da etkisini kaybetmeye başladığı senaryolarda, sembollerin kurumsal uygulamaların yeniden şekillendirilmesinde değişime destek olabilecek manipülasyon aracı olarak rol oynayabileceğinin altını çizmiştir. Benzer şekilde son dönem çalışmalarında da maddi unsur ve sembollerin mantıkların yaygınlık kazandırılmasında taşıyıcı bir rolü olduğu (Gümüşay vd., 2020), mantıkların işleyişini açıklamada önemli bir kaynak olduğu (Friedland ve Arjaliès, 2021) öne çıkmaktadır. Var olan bilgi birikimi içerisinde maddi pratikler ve sembellere yönelik bir diğer vurgu ise ilgili unsurların araştırma pratiğinde ele alınmasında ki dar kapsamla ilişkilidir. Bu kapsamda Hartman ve Coslor (2019), kurumsal alanda aktif çoklu mantıkların birbirleriyle ilişkilerinin çözümlenmesinde sembollerin derinlemesine ele alınması gerektiğine vurgu yaparken, Jones vd. (2013) kurumsallık çalışmalarında sembollerin çözümlenmesine yönelik birikimin kısıtına ve geliştirilmesi gereken bir araştırma alanına işaret ettiğini belirtmiştir.

Tüm bu açıklamalardan hareketle, bu çalışmada örgütsel bir alanda hakim olan mantıklar ve alanda yaygınlık kazanan sembollerin karşılıklı ilişkisi göstergebilimsel çözümleme temelinde

ele aşınmıştır. Spesifik olarak, Türkiye’de motosiklet kulüplerinin (MC) oluşturduğu örgütsel alanda hakim 5 mantık (topluluk, kardeşlik, yönetimci, aile, sürüş mantığı) dikkate alınarak (Alptekin, 2021), alanda faaliyet gösteren 11 örgütlenmenin logolarının taşıdığı semboller karşılaştırmalı olarak incelenerek, mantıklar ve semboller arasındaki bağlar ve roller öne çıkarılmaya çalışılmıştır.

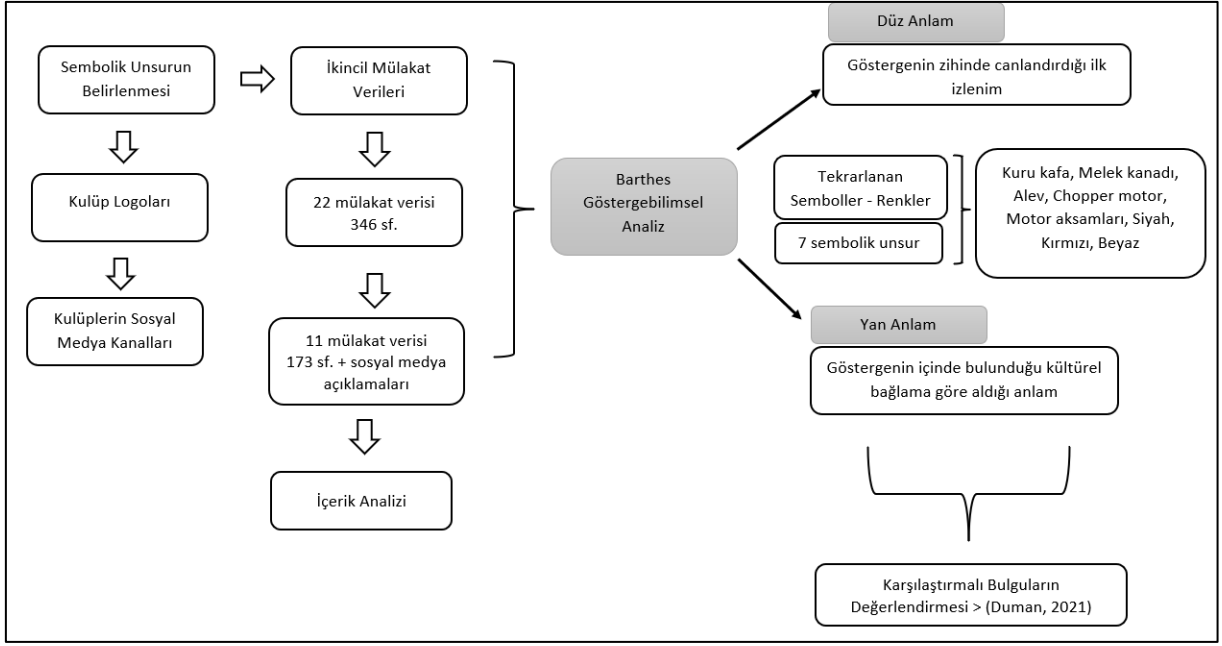
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Kurumsal mantıkların maddi unsurlar ve sembolleri bir araya getiren bir yapısı olduğu düşünüldüğünde, göstergebilimsel çözümleme mantıkların ve değerlerin iç içe geçmiş ilişkisini açıklamada faydalı bir metodolojik yönelim olarak karşımıza çıkmaktadır (Friedland ve Arjaliès, 2021). Bu varsayımdan hareketle çalışmanın metodolojik alt yapısının geliştirilmesinde Barthes’in gösterge bilimsel varsayımları temel alınarak iki aşamalı bir çözümleme prosedürü geliştirilmiştir (Barthes, 1968; Barthes, 2017). Barthes’e göre semboller ve maddi pratikler incelenen alandaki kültürel doku ve geçmişten gelen mitlerin etkisiyle şekillenen oluşumlardır. İlgili oluşumlar ise bir buzdağı yapısı sergilerken, buzdağının görünen yüzü göstergelerin zihinde canlandırdığı ilk izlenimi (düz anlam), buz dağının görünmeyen yüzü ise kültürel bağlamdan aktarılan değer ve pratikleri (yan anlam) öne çıkarmaktadır (Ogden, 2007). İncelenen alandaki hakim değer ve pratiklerin temel alınması Barthes metodolojisinin etnografya temelli ve spesifik topluluk yapılarında sıklıkla tercih edilen bir yöntem olmasına imkan sağlamaktadır. Bu noktada çalışmada temel alınan inceleme alanının spesifik gruplar olarak da sınıflandırılan motosiklet kulüplerini kapsamaması Barthes çözümlemesinin tercih edilmesinde etkili olmuştur.

Metodolojik temelin belirlenmesinin ardından araştırma sürecinin ilk adımında Alptekin (2021) tarafından motosiklet kulüplerinin incelendiği doktora çalışmasının mülakat verileri ikincil set olarak araştırmaya dahil edilmiş ve motosiklet kulüplerinin başkanlarıyla (22 kulüp) yapılan 346 sayfalık mülakat verileri içerik analizine tabi tutulmuştur. Süreçte, tekrar irtibat kurulan 11 MC ve dokümanları araştırmanın ana inceleme birimi olarak belirlenmiştir. Mülakat verilerinin içerik çözümleme sürecinde ise görüşmelerde kulüplerin değerleri - uygulamaları, kulüp logolarında yer alan sembollere yönelik açıklamalar kod-kategori-tema temelli çözümlenerek, alandaki aktif sembolik unsurlar ve bunlara atfedilen anlam öne çıkarılmaya çalışılmıştır. Ardından Barthes’in göstergebilimsel çözümleme adımları ilgili yöntemde deneyimli bir uzman ile birlikte önce düz anlam, sonra yan anlam temelli kodlanmış ve her iki anlam kategorisini şekillendiren semboller kulüp bazlı raporlanmıştır (Şekil 1).

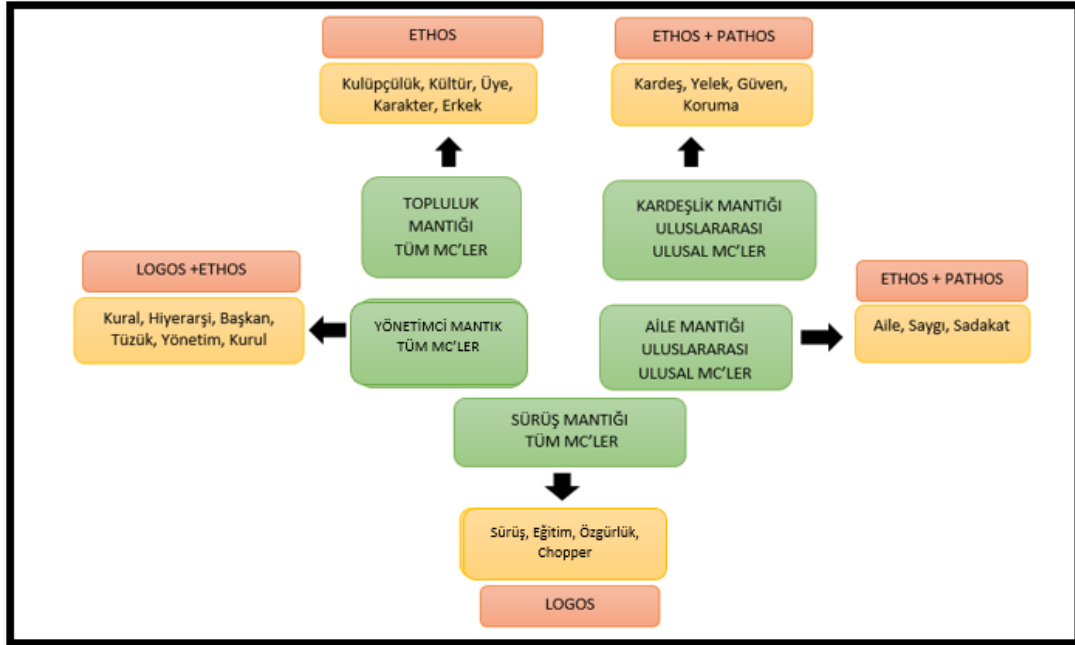
Şekil 1’den de görüldüğü üzere her kulübü temsil eden logolar önce düz anlam temelli incelenmiştir. Düz anlam ifadelerinde olası anlamsal farklılaşmanın yaşanmaması ve Barthes’in varsayımlarının öne çıkarılabilmesi adına dilbilim & çeviribilim sözlüğü (Rıfat vd., 2010), mitoloji sözlüğü (Erhat, 1972), alandaki teknik unsurları anlayabilmek adına motosiklet terimleri sözlükleri (<https://www.ucarmotor.com.tr/sayfa/motor-terimleri-sozlugu>, <https://www.turing.org.tr/yayinlar/motosiklet-el-kitabi/>) gibi çeşitli kaynaklardan faydalanılmıştır.

Yan anlama dayalı sembollere atfedilen gerçekliğin öne çıkarılmasında ise ikincil mülakat dokümanları, kulüplerin sosyal medya kanallarında ve Youtube üzerinde verdiği demeçlerden yararlanılmış, anlam karmaşası yaşanan durumlarda konuyla ilişkili uzman görüşüne başvurulmuştur.

Şekil 1: Araştırma sürecinde takip edilen metodolojik adımlar

Çözümleme sürecinin ikinci aşamasında ise ikincil mülakat verileri ve Alptekin (2021) çalışmasında incelenen kurumsal mantıkların (Şekil 2) varsayımları ile, sembollere atfedilen anlamlar karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bağlamın kendi özgünlüğü de dikkate alınarak ilgili aşamada kulüpler üzerine gerçekleştirilen ve göstergibilimin temel alındığı çalışmaların bulguları da (Sobana, 2017; O'Hagan, 2021) yorumlamanın geliştirilmesinde kullanılmıştır.

Şekil 2: Motosiklet kulüplerinin oluşturduğu bağlamda yer alan mantıklar

Kaynak: Alptekin (2021)'den uyarlanmıştır.

11 kulüp logosu ayrı ayrı değerlendirildikten sonraki aşamada alanda tekrara sahip logolar belirlenmiş ve ardından belirlenen bu sembollerin yan anlamları ve alanda hakim mantıklara yönelik varsayımlar karşılaştırmalı olarak ilişkilendirilerek, yorumlanmıştır. Gerek içerik analizi

gerekse göstergebilimsel çözümleme sürecinde kodlama adımları ve yorumlardaki doğruluğu arttırmak adına göstergebilim çözümleme üzerine çalışmaları olan bir akademisyenden destek alınmış, ek olarak kodlama aşamaları çift taraflı gerçekleştirilmiştir. Diğer bir ifade ile çözümleme adımlarının her biri iki ayrı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş ve iki ayrı çözümleme dosyasında ortaklık teşkil eden unsurlar dikkate alınarak çalışma yapısı oluşturulmuştur.

BULGULAR VE TARTIŞMA

11 kulüp logosunun gösterge bilimsel teknik ile çözümlenme sürecinde alanda kulüplerin kullandığı logolar ve logolarda kodlama sonucu öne çıkan sembollerin düz anlam kodlamaları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1’de gösterge bilimsel çözümlenmeye tabi tutulan kulüp logoları ve bu logoların oluşumunu sağlayan sembollerin düz anlamları verilmiştir. Barthes’e (2009; 2017) göre düz anlamın gösterenleri belli bir sembol ya da figüre bakıldığında algılanan nesnel anlama işaret etmektedir. Sembollerin içerdiği düz anlam evrensel olarak kabul gören, açık işaretlerdir (Barthes, 2017). Bu kapsamda her bir kulüp logosu farklı düz anlam gösterenlerine sahip olduğu gibi kuru kafa, melek kanatları, alev sembolleri ve çeşitli chopper motor model – aksamlarını (gidon, piston, teker) içermektedir. Bununla birlikte logoların kullandığı görseller ağırlıklı olarak siyah bir zemin üzerine konumlandırılırken, kulüp isimleri ve kulüplerin yapısal formuna işaret eden MC, MK, CC ya da brotherhood patchleri de logolarla bir bütün oluşturmaktadır. İlgili bütünün değerlendirilmesinde düz anlam çözümlemelerinin kulüp bazında kodlama örneği Şekil 3’de sunulmuştur.

Düz Anlamın Gösterenleri	
	1.Kurt 2. Yeşil fon 3. Siyah yazı fonu 4. Shanyrak sembolü 5. R^T^h
	1. Türk, Moğol ve Altay mitolojisinde kutsal hayvan ve ulusal sembol. 2. Türk mitolojisinde iyilikler ilahî Ülgen'in koruyucu ruhu olarak bilinen yedi oğlundan birinin adı Yaşıl (=yeşil) Kağan idi ve bitkilerin yetişip büyümesini sağladığına inanılırdı. 9. yüzyılda Kurguz Türkleri yeşil kumaştan bayrak yapmışlardır. Böylece yeşil, bir yerde egemenlik sembolü de olmuştur. 3. Gizem, korku, ölüm simgesi. 4. Şanrak=Armanın yuvarlak oluşu göçebe kazakların,kurguz ve diğer Türk boylarının evi olan "kiiz üy"nin en üst kısmı "şanrak"ı sembolize etmektedir Bu iyilik, refah ve huzur simgelemektedir gök türklerin pusulasıdır yurt kurulurken güneşin doğuşuna ve batışına göre yerleştirilir otağ içinde zamanı belli eder. 5. Göktürkler ve diğer erken dönem Türk kağanlıkları tarafından kullanılmış, Türk dillerinin yazılması için kullanılmış ilk yazı sistemi (38 sembol). Türk kelimesinin Göktürk harfleriyle yazılışının en kabul gören yazımı.

Şekil 3: Kulüp bazlı düz anlam kodlama örneği

Her ne kadar logoların düz anlam boyutuyla oluşan gösterim süreci bir topluluk ve bu toplulukların temel düzeyde ilgilenim noktalarını yansıtsa da, logoların altında yatan yan anlamlar düz anlamlarla belli noktalarda ayrılmaktadır. Barthes’e (2009) göre materyal kültürde birbirinden ayrışma gösteren düz ve yan anlam öğeleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde gerçek anlam ve mesajına ulaşmaktadır. Bu kapsamda yan anlam çözümlemesine ilişkin çıkarımlarda ikincil veri setinde elde edilen içerik çözümlemesi çıktıları ve göstergelerin ikincil anlamlarının gerek literatür gerek kulüpler gerekse uzman görüşlerine başvurularak bütüncül bir çözümleme süreci takip edilmiş, örnek çözümleme tablosu Şekil 4’de sunulmuştur.

Tablo 1: Kulüp logoları ve düz anlam göstergeleri

Kulüp Logosu

Düz Anlam Göstergeleri

1. Kuru kafa
2. Asker beresi
3. Bıçak
4. Kırmızı beyaz yazı fonu
5. Siyah arka fon

Kulüp Logosu

Düz Anlam Göstergeleri

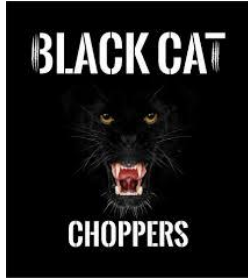
1. Şahin
2. Piston
3. Siyah – kırmızı yazı fonu
4. Siyah arka fon

1. Kuru Kafa
2. Kep
3. Kanat
4. Siyah beyaz arka fon

1. Chopper motor kullanan bir motorcu
2. Melek kanatları
3. Alev figürü
4. Benzin deposu kapağı
- 5- Beyaz yazı fonu
- 6- Siyah arka fon

1. Kara kedi
2. Kesici Dişler
3. Beyaz yazı fonu
4. Siyah arka fon

1. Kuru Kafa
2. Chopper motor figürü
3. Beyaz yazı fonu
4. Siyah arka fon

1. Kuru kafa
2. Kask şeklinde melek kanatlar
3. Boynuz
4. Kırmızı-beyaz yazı fonu
5. Siyah arka fon

1. Kuru kafa
2. Melek kanatları
3. Türk bayrağı
4. Siyah- beyaz yazı fonu
5. Siyah arka fon

1. Chopper motor figürü (kırmızı-beyaz)
2. Ay-yıldız
3. Üç ok
4. Egzoz
5. Kırmızı yazı fonu
6. Siyah arka fon

1. Kurt
2. Yeşil fon
3. Siyah yazı fonu
4. Shanyrak (Şanırak) sembolü
5. kTNE

1. Melek kanatları
2. Alev figürü
3. İç içe geçmiş 3 ay yıldız
4. Motor lastiği
5. Jant gövdesi
6. Pusula yıldızı

Kulüp Logosu	Düz Anlam	Yan Anlam (Kulüp Açıklaması)	Uzman Açıklaması	Araştırmacı Açıklaması
	1. KURT: Türk, Moğol ve Altay mitolojisinde kutsal hayvan ve ulusal sembol. 2. YEŞİL: Türk mitolojisinde iyilikler ilahi Ülgen'in koruyucu ruhu olarak bilinen yedi oğlundan birinin adı Yaşıl (=yeşil) Kağan idi ve bitkilerin yetişip büyümesini sağladığına inanılırdı. 9. yüzyılda Kırgız Türkleri yeşil kumaştan bayrak yapmışlardır. Böylece yeşil, bir yerde egemenlik sembolü de olmuştur. 3. SİYAH: Gizem, korku, ölüm simgesi. 4. ŞANIRAK: Armanın yuvarak oluşu göçebe kazakların, kırgız ve diğer Türk boylarının evi olan "kiiz üy" in en üst kısmı "şanırak" ı sembolize etmektedir. Bu iyilik, refah ve huzur simgelemektedir Göktürklerin pusulasıdır yurt kuruluken güneşin doğuşuna ve batışına göre yerleştirilir otağ içinde zamanı belli eder. 5. İPTİK: Göktürkler ve diğer erken dönem Türk kağanlıkları tarafından kullanılmış, Türk dillerinin yazılması için kullanılmış ilk yazı sistemi (38 sembol). Türk kelimesinin Göktürk harfleriyle yazılışının en kabul gören yazımı.	"... biz ilk MC Türkcü kulübüz Türkiye'de. Bu misyonu, vizyonu öne sunan. O yüzden bizim bu bayrağı en üste çıkartmamız lazım..." "Şuan da tek düşüncemiz Türkcülük... Türkcülüğü insanlara aktarmak, göstermek. Bunu aramızın her parçasında görebilirsin... Biraz ırkçılık gibi anlaşılıyor Türkcülük dediğin zaman ama bir bayrak sevgisi var, bir vatan sevgisi var, bir milliyetçilik var bir Türkcülük var. Bunların hepsini bir arada toplamamız önemli bizim için ve hepsini bir arada toplayabiliyoruz." "MC kulüpte, Türk kültüründe bir kadın yoktur zaten hiçbir zaman. Burası Türkiye evet hepimiz MC takıyoruz, bir kültüre hitap ediyoruz. Zaten MC kültüründe kadın yoktur. Rütbeli kadın yoktur. Evet bir support olabilir ama rütbe takamaz. Bir kere kadın düzen bozar bana göre..." (Wild Wolf Kulüp Başkanı; Eskişehir)	"...Bu eski bir simge değil, sanırım yeni bir yorum (shanyrak üzerinde yapılan). Oradaki haç değil, 4 damgası. (Yaşamın dört hali: gün-ışık-töz toprağa düşer, bitki, hayvan, insan ve ölümden can göğe yükselir.) ayrıca 4 yönü ve elementi (ateş, su, toprak, hava) simgeler. ... Daire ise dişliliği, doğurganlığı, bereketi simgeler... Büyük ihtimalle inanan (Türk-İslam sentezi gibi) biri tarafından tasarlanmış. Böyle eski bir damga, petroglif yok..." (Türk Mitoloji Uzmanı: Dr. Öğr. Üyesi Faruk Atalayer)	Öne çıkan mantıklar ve söylem (Duman, 2021): Etkin Mantıklar: Topluluk + Sürüş Mantığı Saha notu: kulüp başkanı patchi (nick): bozkurt... Topluluk mantığı MC kültüründen ziyade Türk toplumunun kökenlerine ve Türkcülük ideolojisine göre konumlandırılmış ve tasvir edilmiştir. Bu noktada Türkcülük ideolojisini yansıtan semboller (kurt, şanırak, yeşil, Türk yazısı) topluluk mantığı ile ilişkilendirilmiştir. Sürüş Mantığı Uzman görüşünden hareketle; Şanırak sembolünün göçebelik vurgusu ve yaşam tarzı vurgusu sürüş mantığının ile ilişkilendirilmiştir. Siyah renk kullanımı ise MC literatüründe ve gizli toplumların sosyolojisinde gizem ve sertliğe işaret ettiğinden bir topluluk mantığının yansıması olarak değerlendirilmiştir.

Şekil 4: Kulüp bazlı yan anlam çözümleme örneği

Her kulüp için düz ve yan anlam gösterge ve içerik kodlamalarının tamamlanması ile birlikte, tüm parça çözümlerler bir araya getirilerek alanda hakim sembollerin, alanda hakim mantıklar ile yakınlı yorumlanmıştır (Şekil 5).

Ortak Semboller	Düz Anlam Vurgusu	Yan Anlam Vurgusu	Kurumsal Mantık(lar)
Kuru Kafa	Ölüm-yaşam ikilemi (Amerika – Anadolu) Bilgelik, statü, güç, aidiyet ve savaşçılık (Maya, İnk ve Afrika uygarlıkları).	Kuru kafa figürü masonik yapılarda ölüm ve yaşam ikiliği (Salt, 2006; Veid vd., 2009). MC'lerde kardeşlik bağlarına işaret eden klan kimliğinin sembolü (Kuldova, 2018).	Aile mantığı Kardeşlik mantığı
Melek Kanatları	Koruma, Saflik, Cesaret, Sevgi (Erat, 2019: Mitoloji Sözlüğü)	Özgürlük: kanatların motor kaskı, motorcu ya da doğrudan motorun etrafında olması sürüş sağladığı özgürlüğü ve motosiklete dair öne çıkan toplumsal yargılara (şeytan aracı) bir savunma mekanizmasına sembolize etmektedir.	Sürüş mantığı
Alev Figürü	Tanrı'nın sürekliliğini (Erat, 2019: Mitoloji Sözlüğü); Tehlike (Modern Kullanım)	Karakter & Tehlike: Sert ve asi kulüp karakteri (Sobana, 2017; Simmel, 2017)	Topluluk mantığı
Chopper Motor	Özgün tasarlanmış motorlar (Motor Terimleri Sözlüğü).	Ulusal ve uluslararası kulüplerde zorunlu kılınan motor – kural sistemi ve sürüş tarzına vurgu (Dulaney, 2005).	Sürüş mantığı Yönetimci mantık
Motor Aksamları (egzoz, gidon, zincir)	Motor sistemini bir arada tutan bağlantılar, gücün iletimi (Motor Terimleri Sözlüğü).	Üyelik sürecinin aktardığı sadakat temelli birleştiricilik ve kulübün diğer formlara kıyasla temsil ettiği güç (Sobana, 2017).	Kardeşlik mantığı Aile mantığı
Siyah Fon	Gizem, korku, ölüm simgesi (Açıklamalı Göstergibilim Sözlüğü).	MC kültürüne dayalı değerler, asillik ve yönetimsel ciddiyet – kural sistemi (Quinn, ve Forsyth, 2009).	Topluluk mantığı Yönetimci mantığı
Kırmızı Fon – Beyaz Punto	Kırmızı: Kan, suç, dinamizm, agresiflik Beyaz: Saflik, temizlik, başlangıç (Açıklamalı Göstergibilim Sözlüğü).	Milli değer ve ideolojik düşünce yapısı.	Topluluk mantığı

Şekil 5: Alana etki eden ortak semboller ve kurumsal mantık bağlantıları

Şekil 5'den anlaşıldığı üzere ilk olarak öne çıkan ortak sembol kuru kafa figürüdür. Kuru kafa figürü masonik yapılarda ölüm ve yaşama dair tehlikelere işaret etmekle birlikte (Salt, 2006) bazı kaynaklarda bireyin masonluğa dahil olmadan önceki hayatını bir kenara bırakarak, masonlukla

başlayan yeni bir yaşamla vurgu yaptığı belirtilmektedir (Veid vd., 2009). Kuldova (2018) ise kurukafa sembolünün motor kulüplerinin özgürlüğü arayan ve kardeşlik bağlarına işaret eden klan kimliğinin bir sembolü olduğunu belirtmiştir. Ele alınan kulüp logoları açısından ise kuru kafa göstereninin yan anlamı kulüp başkanlarının söylemleri de dikkate alınarak korkusuzluk ve ölüm metaforu olarak yorumlanmış ve kardeşlik ve aile mantığının birer destekleyicisi olarak konumlandırılmıştır. Diğer bir ifade ile, kuru kafa sembolü ilgili örgütlenmeye dahil olunduğunda sonsuzluğun temsili olarak kardeşlik ile ilişkilendirilirken, alanda yer alan aktörlerin sadakat ve bağlılıklarına yönelik ifadeleri ilgili sembolün kimi durumlarda aile mantığını güçlendirdiği kanaatine varılmıştır.

Ortak paylaşılan sembollerden bir diğeri ise melek kanatları olup, kulüplerin özgürlük metaforunu yansıtmaktadır. Bu noktada logolarda kanatların motor kaskı, motorcu ya da doğrudan motorun etrafında olması sürüş mantığını örgütsel kimliklerine yansıtarken bir yandan da kulüplere ve motosiklete dair öne çıkan toplumsal yargılara bir savunma mekanizması öne çıkarmaktadır.

Chopper model motor figürü kulüplerin üye kabulünde en önemli kriterlerinden biri olan chopper tarzı motor yükümlülüğünü yansıtarak, yönetimci mantık varsayımları ile ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Diğer yandan logolarda kullanılan çeşitli motor aksamaları ise üyelerin bağlılığı, sadakati gibi unsurlar üzerinden alanda yerleşiklik kazandığından aile ve kardeşlik mantığının bir parçası olarak değerlendirilmiştir.

Kulüp sembollerinde öne çıkan alev sembolleri ise kulüplerin karakterine işaret ederken topluluk mantığını öne çıkartmaktadır. Kulüplerin asi ve sert bir duruşa dayalı imajı, deri ceketler, botlar gibi çeşitli kültürel objeleri kulüpleri toplumdan ayıran bir sınır çizmektedir (Sobana, 2017). Bu noktada alev sembolü gerek gizli topluluk sosyolojisinde informal yapılanmanın gizemine işaret ederken (Simmel, 2017), ilgili gizem ve tehlike vurgusu ilgili yapılanmanın var olan topluluklardan ayırımına ve kimliğin sunumuna işaret etmektedir.

Logolarda ortak nokta olarak dikkat çeken bir diğer unsur ise renklerdir. Bu kapsamda siyah ve kırmızı renk tercihi motor kulüplerinin logo alt yapısında kullandıkları temel unsurlardır. Bu noktada siyah rengin logolarda yoğun kullanımı alanda ciddiyet üzerinden açıklanırken, siyahın informal topluluklarda yönetsel sıklıkla ilişkilendirildiği geçmiş çalışmalarda görülmektedir (Simmel, 2017). Bu noktada ilgili renk yönetimci mantığın çizdiği kural ve bürokratik yönetim anlayışı ile paralel bir yapıda değerlendirilmiştir. Siyah renk aynı zamanda chopper kültürünün de bir göstergesi olup, topluluk mantığının sınır ve tercihlerini gösteren bir vurgu olarak değerlendirilmiştir. Benzer şekilde, kırmızı renk ve beyaz punto ise birçok kulüpte Türk bayrağına yapılan vurguyu ve ulusal değerleri kapsamaktadır. Bu noktada kırmızı rengin kullanımı ise transfer edilen bir formun ulusallaştırılmasına ve ilgili topluluğa karşı önyargıların azaltılmasında değerlerle bütünleştirilen bir gösterge olarak değerlendirilmiştir. Spesifik olarak, kulüplerin uluslararası bağlamda suç örgütü olarak tanımlanması, illegal bir yapılanma ve faaliyet alanlarına sahip olduğuna yönelik vurgular (Kuldova, 2018), Türkiye bağlamında milli değerler ve buna bağlı sembolik öğelerle bastırılmaya ve değiştirilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir. Bu süreçte ise ulusal renklerin tercihi, ilgili toplulukların meşrulaşmasında ve bu meşruluğun görsel olarak yaygınlaştırılmasına köprü rolü üstlendiği öngörülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kurumsal mantıkların oluşumu, yerleşiklik kazanması ve hatta değişim süreçlerinde birbirinden farklı uygulamalar, değerler ve söylemler etkili olmaktadır. Bu noktada sembollerde mantıkların varsayımlarını alana taşıyan unsurlar olarak karşımıza çıkarken, semboller mantıkların sunduğu temel varsayımlar ile bireysel biliş arasında bir köprü görevi görmektedir (Thornton vd., 2012). Bununla birlikte Simmel (2017), klan tipi örgütlenmelerde sembollerin gizlilik dinamiklerini koruduğunu ve birey kimliğinden topluluk kimliğine dönüşümü tetikleyerek örgütlenme alt yapısını sağladığını vurgulamıştır. Semboller ve kurumsal mantıklar arasındaki etkileşimli

ilişkiden ve sembollerin örgütlenme sürecindeki öneminden hareketle araştırma sürecinde değer yüklü bir kültüre sahip motor kulüplerinin sahip oldukları semboller gösterge bilim tekniğinden hareketle incelenmiştir. Bu kapsamda her bir kulübün sahip olduğu çoklu sembol sistemi içinden, kulüplerin örgütsel kimliğini temsil eden kulüp logoları inceleme sürecine dâhil edilmiştir.

Elde edilen bulgular doğrultusunda alanda etkin olan kardeşlik, aile, topluluk, sürüş ve yönetimci mantıkların sunduğu varsayımların, kulüplerin tercih ettiği sembollerin altta yatan anlamlarıyla paralellik sergilediği ve bazı sembollerin alanda bütüncül bir kullanım ile mantıkların işleyişlerini desteklediği tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar bütün olarak değerlendirildiğinde, sembollerin kurumsal mantık yaklaşımı açısından önemli bir inceleme birimi olduğu ve süreçte göstergebilimin alandaki bilgi birikimini güçlendirmede önemli bir çözümleme aracı olabileceği öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Adler Jr, G. J., DellaPosta, D., & Lankes, J. (2022). Aesthetic style: How material objects structure an institutional field. *Sociological Theory*, 40(1), 51-81.
- Alptekin, D. H. (2021). İki teker üzerindeki örgütler: Türkiye'de bulunan motosiklet kulüplerinin kurumsal mantık perspektifiyle değerlendirilmesi. ESOGÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barthes, R. (1968). *Elements of semiology*. Macmillan.
- Barthes, R. (2017). Görüntünün retoriği, sanat ve müzik. Çev., Ayşenaz Koş. Ömer Albayrak, 2.
- Barthes, R. (2009). Göstergebilimsel Serüven /Çev: Mehmet Rıfat – Sema Rıfat) İstanbul: YKY
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1967). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*. Anchor.
- Deephouse, D. L., Bundy, J., Tost, L. P., & Suchman, M. C. (2017). Organizational legitimacy: Six key questions. *The SAGE handbook of organizational institutionalism*, 4(2), 27-54.
- DiMaggio, P. (1997). Culture and cognition. *Annual Review of Sociology*, 23(1), 263-287.
- Erhat, A. (1972). *Mitoloji sözlüğü* (Vol. 12). Remzi kitabevi.
- Friedland, R. (2012). The Institutional logics Perspective: A new approach to culture, Structure, and Process. Patricia H. THORNTON, William OCASIO & Michael LOUNSBURY (2012) *The Institutional Logics Perspective: A new approach to Culture, Structure, and Process*. Oxford: Oxford University Press. Management, (5), 583-595.
- Friedland, R., & Alford, R. R. (1991). Bringing society back in: Symbols, practices, and institutional contradictions. In W.W. Powell & P. J. DiMaggio (Eds.), *The new institutionalism in organizational analysis* (pp. 232–263). Chicago: University of Chicago Press.
- Friedland, R., & Arjaliès, D. L. (2021). Putting things in place: Institutional objects and institutional logics. In *On practice and institution: New empirical directions* (pp. 45-86). Emerald Publishing Limited.
- Gümüşay, A. A., Claus, L., & Amis, J. (2020). Engaging with grand challenges: An institutional logics perspective. *Organization Theory*, 1(3), 2631787720960487.
- Haveman, H. A., & Gualtieri, G. (2017). Institutional logics. In *Oxford research encyclopedia of business and management*.
- Jewitt, C., ve Oyama, R. (2001). Visual meaning: A Social Semiotic Approach. *Handbook of Visual Analysis*, 134-156. Erişim Adresi: <https://www.torrossa.com/en/resources/an/5017603#page=998>
- Jones, C., Boxenbaum, E. ve Anthony, C. (2013), "The Immateriality of Material Practices in Institutional Logics", Lounsbury, M. ve Boxenbaum, E. (Ed.) *Institutional Logics in Action, Part A (Research in the Sociology of Organizations, Vol. 39 Part A)*, Emerald Group Publishing Limited, Bingley, pp. 51-75. [https://doi.org/10.1108/S0733-558X\(2013\)0039AB006](https://doi.org/10.1108/S0733-558X(2013)0039AB006)

- Jones, C., Meyer, R., Jancsary, D., ve Höllerer, M. (2017). The material and visual basis of institutions. In R. Greenwood, C. Oliver, T. B. Lawrence, ve R. E. Meyer (Eds.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (2 ed., pp. 621-646). SAGE. <https://doi.org/10.4135/9781446280669.n24>
- Kuldova, T. (2018). *Outlaw Bikers Between Identity Politics and Civil Rights*. In *Outlaw Motorcycle Clubs and Street Gangs* (pp. 175-203). Palgrave Macmillan, Cham.
- Ocasio, W., Thornton, P. H., & Lounsbury, M. (2017). Advances to the institutional logics perspective. *The Sage handbook of organizational institutionalism*, 2, 509-531.
- Ogden, D. C. (2007). Major league baseball and myth making: Roland Barthes's semiology and the maintenance of image. *NINE: A Journal of Baseball History and Culture*, 15(2), 66-78.
- Rıfat, M., Rıfat, S., Koş, A., & Tekgöl, D. (2010). *Göstergebilim, dilbilim ve çeviribilim terimleri sözlüğü*. Sel Yayınları, İstanbul.
- Salt, A. (2006). *Semboller Ansiklopedisi*. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları.
- Simmel, G. (2017). *Gizliliğin ve gizli toplumların sosyolojisi*. Pinhan Yayıncılık.
- Sobana, I. (2017). *The analysis of motorcycle community and club logos's in Bandung* (Doctoral dissertation, UIN Sunan Gunung Djati Bandung).
- Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *Academy of Management Review*, 20(3), 571-610. <https://doi.org/10.5465/amr.1995.9508080331>
- Thornton, P. H., Ocasio, W., & Lounsbury, M. (2012). *The institutional logics perspective: A new approach to culture, structure and process*. OUP Oxford.